

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMÉGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Közegek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér 20. a 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

A székely-erdők ügye.

(—gh) Pár év óta állandóan felszínen van a székely erdők ügye. Gyakran foglalkoznak vele érdemesebb országgyűlési székely képviselőink.

E hónap 2-án Dr Török Ferenc képviselő tette szóvá az országgyűlésen. A Székelyföld bajaival foglalkozván, igen természetesen, hogy az erdő-kérdést, mint elsőrendű és legégetőbb ügyet sem hagyhatta szó nélkül, amely tényleg sok sérelmet rejt magában a székely népre.

Az erdő-törvény szigorúságával és felszeg végrehajtásával — mondotta Török Ferenc — megteremtette az erdőtől vajokat, mert a székely nép a kezéből észrevétlenül kisiklott erdőkét tőle elidegenített vagyonnak tekinti. Megteremtette a kufár fakereskedőket, akik az erdőjogokat kezdték összevásárolni. Sok községi előljáró is megfélekezve magáról, ahelyett, hogy fölvilágosította volna a népet, szedte össze a jogokat másoknak.

Ezek az erdőeladások nagy társadalmi átalakulást idéztek elő a népben. Eddig nem volt se szegény, se gazdag székely. Ettől fogva lettek megvagyonosodott és koldusbotra jutott székelyek. A szegény székely nép a gazdagnak pedig nem dolgozik, inkább elpusztul, kivándorol. (Ugy van!) Lesz-e aki ezt a nagy űrt áthidalja? Ez a földadat a székely kirendeltségre hárul.

Az új tagosítási törvénytől nem sokat vár, a siker a törvény végrehajtásában megnyilvánuló bölcsességtől függ.

A mesterséges erdőültetésben nem bizik. Haszna belőle az erdőtiszteken kívül másnak alig van, azok a mesterséges erdők nem hozzák be a rájuk fordított összegeket.

És hogy állunk az állattenyésztéssel? A földművelésügyi miniszter sok áldozatot hoz az állattenyésztés fölvirágoztatására és a legelők följavítására. A jövő évi költségvetésben is 550,000, illetve 700,000 korona szolgál erre a célra, amit a székely nép nevében köszönettel honorál. Ennek a segítségnek azonban nem sok eredménye lesz, ha a legeltetést egészen más alapra nem fektetjük. (Ugy van! Ugy van!)

Ajánlaná a ligetes legeltetési rendszerre való visszatérést, ezt gyakorolták őseink is. (Ugy van!) Állattenyésztésünk hanyatlóban van a kormány minden támogatása ellenére is. Pedig ez volt a nép legfőbb jövedelmi forrása.

Az 1879: XXXI. t.-c. súlyos teherként nehezedik a székelyekre, ezen enyíteni kell. (Igaz! Ugy van!) Látja a kormány jóindulatát és hiszi, hogy a székely nép baján segíteni fog, ezért elfogadja a költségvetést. (Éljenzés.)

Török Ferenc orsz. képviselő igen helyes irányu felszólalását elismeréssel honoráljuk. Ki lát-szik ebből, hogy tényleg a székely nép nagyfontosságú érdekeit méltóképpen tudja és akarja is szíven viselni.

Nem érthetünk egyet azonban e kérdés, a székely erdő-ügy megoldásánál Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ural, aki — úgy látszik — a székely nép erre vonatkozó tulajdonképpen kívánságának helyes megértésétől még mindig nagyon távol van. Kiderül ez a miniszter urnak következő feleletéből is:

„Török Ferenc t. képviselő ur felhozta az erdők ügyét, különösen az erdei legeltetések kérdését. Ez a kérdés folyton napirenden van. Itt orvosolni lehet a visszasságokat az erdő-törvény keretén belül is. Magát az erdőtörvényt nem szívesen alterálná. Az erdő oly vagyon, mely nem egy nemzedéké, az az egymást követő nemzedékek tulajdona. (Igaz! Ugy van!) Azt eléggé védeni, oltalmazni nem lehet. (Igaz! Ugy van!) De, hogy ami valóban jogos panasz, mennyire orvosoljuk, mutatja, hogy Csikmegyében magában 14.000 katasztrális hold véderdőt mentettünk föl a tilalom alól. (Helyeslés.)

Polónyi Géza: Háromszékben is ez a baj!

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: Éppen e Házban más alkalommal is kijelentettem, hogy az erdő-ügyekben jogerőt nem ismerek. Tehát akár Háromszékben, akár más megyében van valami panasz, méltóztassék bármikor hozzám fordulni. (Élénk helyeslés.) Csak azt ne méltóztassék várni, hogy az erdő szabad préda tárgya legyen. Ez ellen leghatározottabban állást kell foglalnom. (Élénk helyeslés.)“

A székelység az erdőköt szabad préda tárgyává tenni nem akarja. Ez ellen a feltevés ellen a leghatározottabban tiltakozunk kell. Az állami felügyelet, ellenőrzés miatt nem volna panasza a székelységnek. Hiszen már eléggé hozzászólt a minden rendű és rangú felügyelethez.

Célunk nem lehet más (és ennek jogosultságát maga a földművelésügyi miniszter ur is elismerhetné), minthogy a székelyföldi erdőköt az állami kezelés alól kiszabadítsuk. A jelenlegi megtisztult gazdasági felfogáshoz képest, oly erdőgazdálkodási rendszer beállítását kívánjuk, a mely a székely nép legjobb megélhetését minden vonalon biztosítja.

A székelyföldi erdőbirtokosságok nézete szerint mindazok, melyek a cél megvalósítását előidéznék, nagyobb vonásokban ismertetve vannak a magyar képviselőházhoz még 1906-ban felterjesztett kérvényükben. Ehhez ragaszkodik minden igaz székely, ki az erdők drákói szigorral kezelt 8-ait átszenvedte, avagy azok átkínálódását megfigyelte.

Azonban — úgy mutatkozik — hiába való volt az egész Székelyföld közbirtokosságainak képviselőjében megjelent nagy küldöttség kérelme; hiába utasította a képviselőház a földművelésügyi miniszteriumot a bajok gyökeres orvoslására: hiába utazott le a Székelyföldre Dr Mezőssy Béla államtitkár ur is. A székely közbirtokosságok kérelmében felhozott sérelmeit nem úgy kívánják orvosolni, amint azok előterjesztettek. Éppen ezért az agyagfalvi teljes székely gyűlés összehívása szükséges lesz.

Izgatni, a népet téves nézetek követésére buzdítani, nem kívánjuk. Azonban azt székely nemzeti fajunk, őseinktől örökölt becsületünk követeli, hogy törvényes jogainkat szabad és független férfiakhoz méltó módon követeljük.

Ezt a jussunkat sem az esetleges hivatalos presszió, sem pedig más hatalmi érdek miatt föladni nem fogjuk, elvitatni nem engedjük.

Kibontott székely lobogónk alá sorakozott a székely közbirtokosságok mindegyike. Mi bizunk igazságos küzdelmünk teljes sikerében. Tehát a harcot

holmi üres ígéretekért, melyekben minden és mégis semmi eredmény sem mutatkozik, félbehagyni nem fogjuk.

Nyilvános könyvtárak.

Az új kor szelleme nemcsak megérlelte, hanem sürgősen előtérbe állított egy nagy kultur követelményt: a nyilvános könyvtárak kérdését. Eötvös József bárónak, a magyar nevelésügy uttörőjének teljes diadala a mostani idő. A helyzet az, hogy Magyarországon az írni és olvasni tudók nyolcvan százaléka szellemi táplálékot kíván és a míg azelőtt két évtizeddel a nyilvános könyvtárak kérdését a magyar sajtó ügy tárgyalta, mint a szellemi központok egyik hiányzó tényezőjét; ma pedig úgy áll a dolog, hogy a szellemi táplálékra szoruló nagy kontingense immár a falukban, sőt a tanyákon is nyilvános könyvtárakat áhít. És ha arra gondolunk, hogy a kikat a mindennapi iskola a szellemi szórakozás gyönyörűsége országába bevezetett, mennyire igényli, hogy olvasásszeretetét gondosan és körültekintéssel elégítsük ki: ez a kultur kérdés ma sokkal jelentőségesebb, mint valaha.

Hiszen ezelőtt is harcoltunk a ponyva ellen, pedig akkor nem ismertük a Nick Cartereket, a bűnös bárónék fertelmes életrajzeit és a pornografikus irodalom megméltelyező és gomba módra szaporodó szörnyeit. Még akkor az osztályokat egymásra uszító, ábrándos kódoképek után nyargalászó idegen talajon serkedt szociális sajtónak népirodalma sem kísértet. Akkor még Bagó Márton volt a veszedelmes és mégis hányszor sorompóba álltunk a magyar nép lelke tisztaságának védelmére, holott kiterjedésre negyedrészt annyi lélek sem volt bevonható az irodalmi bogáncsterületre, míg ma — hiszen mindenki látja — kocsis, szakácsné, csősz, bakter, kigazda, zsellér, szóval az Isten adta nép mindegyike betű után kapkod, mert az iskola e betűk szeretetére tanította meg.

Föllehetne tenni a kérdést, hogy örülünk-e ennek, avagy bánkódunk-e rajta? Ne vessük fel ezt a kérdést. Örülünk és fejezzük ki örömlünket tartalék nélkül, hogy a magyar kultúra ekkora hatalmas lépést tett és népmilliókat vont be a kultúra sáncaiba.

Nem kell, egyáltalában nem kell siránkoznunk azon, hogy minden kritika nélkül mohón falják a betűt, válogatás nélkül és hogy ezek a betűk olykor nagy ártalommal bánnak a nép lélekre. Mert hiszen segíthe-

tünk rajta. Sőt a magyar intelligenciának határozott, elháríthatatlan feladata, hogy a kultúra szükségletének irányt szabjon. Talán a modern idők eljövendő szellemét érezte meg Darányi földművelésügyi miniszter, mikor ez előtt mintegy tíz évvel megkezdte főleg azokban a veszélyeztetett vármegyékben, a hol a szocializmus immanenter veszélyes mérveket öltött, a nyilvános könyvtárak felállításának korszakos kulturumkáját. És azok a kedvező tapasztalatok, a melyeket Békésben, Csánádban, Csongrádban és Szabolcsban tett, arra bírta a minisztert, hogy fokozatosan és tervszerűen tárcája keretében a nyilvános könyvtárak ügyét szolgálja. Közel háromezer népkönyvtár van már felállítva az országban és ezekkel nevezetesen tapasztalatokat tett a miniszter. Kérdőíveket köröztetett. Kérdést tett, hogy a nagy magyar Alföldön mit szeret olvasni a földmives, kisgazda és munkás?

És a kérdésre az volt a felelet, hogy Arany és Jókai után Vas Gereben és Mikszáth a legkedvencebb magyar írók, melléje sorakozik olvasottság dolgában Rákosi Viktor „Korhadt fakeresztje” című műve, mely állandóan forog és soha a könyvtárba vissza nem jön, mióta abba elhelyezték. Érdekesen világítja meg ez a körülmény a magyar nép lelkét, a mely csodás ösztönrel érzi meg és fogja fel a művészi szépet és nemzeti irodalmunk értékes kincseit.

Mit bizonyít ez? Azt bizonyítja, hogy a hol a művészi szépség kultuszát a művelődés legalacsonyabb lépcsőjén így felfogják és ápolják, ott a népek kultur szükségletét minél nagyobb erővel államilag gyámolítani kell. Minden dicséretünket megérdemli Darányinak az a törekvése, hogy ezt a kultur szükségletet kielégíteni siet és a népet gazdaságilag neveli. Mert az is érdekes tünet, hogy a Darányi könyvtárai, gazdasági könyvei is rohamosan megszerették a közkedveltséget. Ismeretes dolog, hogy a földművelési tárca keretében a miniszter minden esztendőben 150 újabb könyvtár felállítására kér megfelelő fedezetet. És az is az idők új és nagy fordulata, hogy pártokon kívül nincs népszerűbb tétel, melyet szívesen ne szavazna meg a képviselőház. Mindezeket örvendezve elmondván, még azt adjuk az érdekeltek tudomására, hogy a földművelésügyi minisztérium könyvtáraiért a községek képviselőtestületeinek kell folyamodnia, ezt a folyamodást azonban megelőzi a képviselőtestületnek az a határozata, hogy községében nyilvános népkönyvtárt állít föl és azon szabályokat betartja, melyeket a miniszter a nyilvános könyvtárak használatánál elrendelt és a melyek abban csúcsosodnak ki, hogy az ingyenes és mindenki által használható legyen és hiven kezeltessek s a község vagyoni ereje szerint időnként szaporíttassék.

Néma gyermeknek az anyja sem érti a szavát. Azt hisszük, cikkünk alkalmas lesz arra, hogy a hol a nép javával törődnek, ott a kérdést komolyan kézbe veszik és a nyilvános könyvtárért a szükséges lépéseket mielőbb megteszik.

Gazdakörök rovata.

Takarmányszüke.

Nem egészen a szárazság okozza a takarmány szükségletét. Nem egészen a székely kisgazdák okszerűtlen gazdálkodása okozza az eladósodásukat és elszegényedést.

Nem a munkátlanság okozza az idegenben való kivándorlást, hanem:

1. okozza a birtoktermőképességének a kimerülése;
2. okozza a szétszóró apró-cseprő birtok egyiktől a másik, harmadik és negyedikre, eke, borna, szekér és napszámossal való járkálás, idővesztetetés;
3. okozza a napról-napra emelkedő rovatalok, közterhek súlya;
4. okozza a fokról-fokra emelkedő magas igények terhei;
5. okozza a bevételen felüli, számított nem teljesítő önkiadás.

Ezen öt főbb okot találom a székelynép pusztulásának, vagyis eladósodásának okául.

Első főok a szétszóró apró birtok és ezeknek kimerülése, amely nem és ezeknek kimerülése, amely nem teremhet, csak a is Maros, Nagy- és Kisküküllő, Nyárad folyók terein és az egyes szűk völgyekben, hol még a termőtalaj, a föld kimerülve nincsen, a hová az istálló-trágyát képes a gazda kiszállítani.

Ellenkezőleg a Székelyföld legtöbb szűkvölgyű községének magas, hegyes, meredek oldalos, vadvizet, kiiríthatatlan köves, bokros birtoku hátrára van, hová a rossz dűlő utakon, ha volna is elegendő istálló trágyája a birtokosnak, kétszeres költség mellett is képtelen, különösen a gyenge iga erővel bíró egyén megtrágyázni, bár a szántóját, kaszálójáról szó sem lehet.

Már pedig így szénája, szalmája elegendő nem teremhet.

Jó állatot nevelni, tartani nem tudhat, rossz állatból, gyenge terméshől szükségleteit fedezni teljes lehetetlen. Megy a kölcsönvételnek, melynek kiegyenlítésére a teljesen bizonytalan remény biztatja. S ha ez nem sikerül és öngyilkos lenni nem hajlandó, előtte áll az utolsó biztató csalóka remény: az idegenbe való kivándorlás...

Köztudat, hogy a székelyföldi miniszteri kirendeltség segíteni óhajt a Székelynépen jó fajta tehének adásával, hitel- és tejszövetkezetek alakításával, szóval a mi javára szolgál a székelységnek, de az a kérdés: az adott tehén árát a székely tudja-e haszon mellett fizetni akkor, mikor nincs jó és elég takarmánya? Hitelszövetkezetből kölcsönt vehet a gazda de a kölcsönpenz nem a minden számított nem ismerő egyénnek való...

Tejszövetkezetek is csak ott válhatnak be, a mely tagosított vidéken elég és jó takarmánnyal képesek a gazdák teheneiket tápláltatni és a vaj, sajt készítése, szállítása költségei a jövedelmet nem emésztik fel. Egy évtized alatt súlyosabbá vált a mezei gazdálkodás, különösen a szétszóró, egymástól távol eső apró, kimerült birtokban, magasbérű, csökönyös, rossz cseléd és napszámokkal.

Erdei és mezei legelő hiányában, melyet még az új birtokrendezési törvény is újabban nehezített akkor, midőn a mindenféle kiadások emelkednek.

A tagban levő birtokosok hallgatnak. Nyugodtak és fizetőképesek. A közös határ felett nem veszekednek a birtokossági gyűlésekben. A határtolvajoktól, barázda- és birtokhatárpereskedésektől mentesek. Birtokának nem rabja, hanem ura mindenik.

Nem is ezeket akartam írni. Hiszen ezek köztudomásuk.

Óhajtanék jövőre elhárító véleményt kérni az irányadó köröktől a nagy takarmány szükségletet illetőleg, a tagosított kisbirtokosok részére. Mert az eddig ajánlott miniszteri füzetek csakis a tagban levő birtokosoknak felel meg. A forgóhatáru birtokban azért nem alkalmas, mivel az ősszel bevetett takarmánynak való növényre, tavasszal a közös csorda ráleget. Nyomásba pedig ősszel nem vethető, mert ott meg a hó leestéig a csorda szintén leget. Tehát ki van zárva az ajánlott takarmány termelése.

Gzdaasági lapok, könyvek írói és gyárak régóta hirdetik a műtrágya hasznosságát. S ha ez igaz, áldásos volna a kisgazdák kaszálóira. Pótolhatná a nagy takarmányhiányt, de ennek értékét nem ismerjük. Próbatétel, de sikertelen volt talán azért, mert annak a talaj minőségéhez való alkalmazását, idejét és módját nem ismerjük.

Erre kellene szakember államsegély mellett a székelyföldi miniszteri kirendeltség közreműködésével. Ezt óhajtaná a bukásnak indult, de jóra való igaz székely kisbirtokosság zöme. Ezt tette szóvá elnökletem és ajánlatomra az etédi gazdakör gyűlése is.

Talán így lehetne jövőre az elbúcsult, takarmányban szűkölködő székely kisgazdák sorsát vigasztalóbbá, élénkebbé és élhetőbbé tenni.

Ebben az irányban kérem az irányadó és érdeklődő szakközegeket a „Székely-Udvarhely” hasábjain megnyilatkoztatni, vagy megnyilatkozni, melynek várása mellett vagyok

Etéd, 1908. évi december hó 8-án
tisztelettel:
Gagy Lajos.

Előfizetési felhívás.

Az új év kezdetén lapunk a XV. évfolyamába jut.

Egy vidéki lap életében ez jelentékeny számot jelent, kivált a mai korban, midőn lépten-nyomon új lapok keletkeznek, melyek az első év végéig is alig képesek életüket tengetni; hogy lapunk a közönség szeretetében, támogatásában idáig eljuthatott, legékebb bizonyítéka annak, hogy nemcsak pusztán hézagot pótol, de irányával, tendenciájával, tartalmával becsületesen rászolgált megyénk legszélesebb rétegeinek elismerésére és ha ezt az új évfolyam kezdetén is képesek leszünk magunknak biztosítani, akkor buzgó igyekezetünkért, odaadó munkásságunkért bőven megleszünk jutalmazva.

A másfél évtizedes évfolyamra a fővárosi, helybeli és vidéki munkatársak olyan diszes névsorát toboroztuk magunk köré, mely magában elég biztosítékot nyújt arra, hogy lapunk a politika, társadalom, ipar, kereskedelem, gazdaság, — megyei és városi ügyek terén, minden vele

szemben támasztott magasabb igénynek is képes lesz megfelelni.

Viszonyásul nem kérünk egyebet, minthogy méltányolják és támogatásuk törekvéseit érdeme szerint és a régi nagyrabecsült előfizetők igyekezzenek minél szélesebb körben lapunkat ismerőseik és barátaik partfogó figyelmébe ajánlani és terjesztetni.

Az előfizetési árak a régiéknél maradnak és a lap homlokzatán olvashatók.

Hazafias tisztelettel:

a „Székely-Udvarhely” szerkesztősége és kiadóhivatala.

KÜLÖNFÉLÉK.

A kassai domban.

Írta: Dr. Király Péter.

Itt nyugszik Rákóczy...
Nagy kőkoporsóját
Kassai dóm évszázados
Szent falai övják.
Megható nyugalom,
Sziptépő kiváltság...
Nagy siri csendbe némul itt
Ének és imádság.

Fönn... a hamvak felett
Leterített oltár,
Az oltáron szent jelvények:
Feszület és zsoltár;
A feszület mellett
Templomgyertyák égnek,
Jelképei hallhatatlan
Hitnek és reménynek.

Annak a hitnek, hogy
Nem lesz mindig szolga
A szenvedő magyar nemzet
Rákóczy utóda;
Annak a reménynek,
Hogy út még az óra,
S szabad földön szabad nap süt
A kassai dómra.

— Közigazgatási ülés. Udvarhely-vármegye közigazgatási bizottsága Ugron Ákos főispán elnöklésével tegnap délelőtt, a vármegyeház kistermében tartotta meg havi rendes ülését a tagok élénk részvételével. A részvétel annyira túlélt volt, hogy magával az alispáni jelentéssel másfél óráig foglalkoztak pro és kontra felszólalásokban. Dr. Valentsik Ferenc tiszti főügyész bírálat tárgyává tette Gálffy István körjegyző fegyelmi ügyeit és boncolgatta a vármegye kölcsöneinek konvertálását, valamint a tisztviselői nyugdíjalap kiegészítésére a törvényhatósági bizottság által kiküldött küldöttség eljárásáról kért felvilágosítást. Kérdést tett az alispánhoz, hogy a törvényhatóság határozatát a vármegyeház disztermének kétszer történt átengedésével miért szegte meg? Dr. Sebessy János alispán kijelentette, hogy ő is hallotta, hogy Dr. Pálffy Jenő szolgabíró Gálffy körjegyző a fegyelmi ügyre vonatkozó jegyzőkönyvben vádolta, demagát ezt az aktát ő nem látta. Dr. Nagy Samu t. tiszti főügyész referálta a szertint nyert az ügy elintézését. Különben a jövő ülésen részletes jelentést tesz. A kölcsönök konvertálását illetőleg a legnagyobb körültekintéssel vizsgálta meg a dolgot, de ezidő szerint a keresztültelt előnyösnek nem tartja. A küldöttség eljárása nem késelt el most sem. A diszterem átengedésével határozatot sér-

teni nem akart, mivel eddig ilyen határozat létezéséről tudomással nem bírt. Az utólagos jóváhagyást a közgyűléstől kérni fogja. Felkéri a tiszti főügyészt, hogy jövőre ellenvetéseit ne a nagy nyilvánosság előtt, hanem a hivatalban tegye meg. Dr. Valentsik megmagyarázza, hogy a konverzió a kölcsönök átváltoztatását célozta, amelyet a bankok egyszerűen elintéztek, vagyis a letörlesztés után még önálló részt hosszab lejáratra kíván változtatni, hogy így a pótdó emelkedését megakadályozzák. A hivatali szobában az alispánnak állásánál fogva alárendeltje, tehát felelősségre sem vonhatja, míg a bizottsági ülésben nem alárendeltje s itt joga van felszólalni. Főispán megjegyzi, hogy ő a nyugdíj-alap ügyében már a minisztériumban előterjesztést tett s így a küldöttség felmenetele nem késett. Daniel Lajos a vargyasi esendőrör s felállítását sürgette. Majd Ugron Zoltán az alispánnak a vármegyeház disztermére vonatkozó átengedését jóváhagyólag tudomásul veszi, sőt a törvényhatóság tiltó határozatát feloldandónak tartja, mert egyetlen terem állván a társadalom rendelkezésére, szükséges, hogy az esetleges tulkapások feken tartassanak. Ez okból a terem átengedését teljesen az alispán rendelkezési körébe utalná. A konverzió mindent meg kell tenni, hogy a helyzet könnyebbüljön. A központi tisztviselői kar nagyságához képest a nyugdíj-alap csekély, mely az utóbbi nyugdíjazásokkal megcsökkent. Nem szeretné, ha az a vélemény kapna lábra, mintha a tisztviselőknek a bizottságban vélemény szabadságuk bárkivel szemben teljes egészében főn nem állana. Gálffy körjegyző ügye felülvizsgálat alatt áll. Ez pedig azt jelenti, hogy a vizsgálat keresztülvitelénél nem jártak el kellő szigorúsággal. Gálffy úgy ismeri, mint egy vidék zsarnokát, aki erőszakos erejét felhasználni képes minden irányban. — Pálffy Jenőt korrekt tisztviselőnek tudja, hogyan jut tehát nozzá egy körjegyző, hogy fölötte álló tisztviselőt a vizsgálati jegyzőkönyvben vádoljon. Fenyéd és a körhöz tartozó községek igen terhes körülmények között vannak. Ezekben mindig Gálffy volt a kovász, az alkusz közvetve, vagy közvetlenül. Az erdészeti bizottsághoz is érkezett valami levél egy banktól s abban javaslat volt. A főispán kijelenti, hogy a Jelzálog banktól fordult elő egy levél, de az semmi lényeges dolgot nem tartalmazott és abból megterhelhetős senkire nem hármlott. Dr. Paál Árpád főjegyző teljes önértéssel kijelenti, hogy Gálffy körjegyző mikor a vádakat emelte, ugyanakkor bocsánatot kért Pálffy szolgabírótól. Elfoglultnak nem érezte magát, mert ő mikor egy ügyben mint bíró ítélik, akkor egyéneket nem ügyel, hanem tisztán a tényeket és az igazság vezérel. Dr. Sebessy alispán bejelenti, hogy a napokban értesült Dr. Keith főjegyzőtől, hogy a szóban levő vizsgálati jegyzőkönyv elveszett. Erre a főispán kijelenti, hogy most vett tudomást erről s éppen ezért felügyeleti jogánál fogva a legszigorubb vizsgálatot viszi keresztül a jegyzőkönyv elveszése tárgyában. A fegyelmi ügyekben teljes függetlenség-

gel járnak el az előadók; befolyásolni senkit sem szokott. Miután Dr. Valentsiknek a Zetelakán megejtett vizsgálatról tett kérdésére az alispán felelt, fél tizenegykor Barabás András árvaszéki elnök, utána Dr. Lengyel József tiszti főorvos, majd Kuliszky Ernő kir. tanfelügyelő, Strattinger Emil kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Révffy Zoltán kir. főügyész, Szobotka Rezső műszaki tanácsos, főmérnök, Zonda József tvh. főállatorvos és Daniel Lajos közgazdasági előadó tették meg jelentésüket, melyeknek mindegyikét a közgyűlés tudomásul vette. — A tanfelügyelő jelentésénél Vajda Ferenc ref. esperes sérelmezte, hogy az állami iskolához járultak s a gondnokság összeállításánál az egyháznak külön gondnoksági tagok választását nem hagyták főn. Többek felszólalása után, az ügyet a közoktatásiügyi miniszter jogkörébe tartozónak tartván, érdemileg nem foglalkoznak vele. A főmérnöki jelentésnél Daniel Lajos és Ugron Zoltán szólaltak fel, a melyekre Szobotka főmérnök megnyugtatóan válaszolt. Ezután tudomásul vették, hogy kulturmérnökséget vármegyénknak a miniszter nem engedélyez, inkább a brassói-nak tisztviselői számát szaporítja, ha a szükség úgy kívánja. Szolnok-dobokavármegye árvaszékiének a néh. gróf Lázár Ádám visszatartott fizetésének kiutalására vonatkozó kérelmét elutasították, miután annak kifizetésére törvény szerint a vármegye nem kötelezhető. Nagyobb időt vett igénybe Orbán Dénes és társainak felelőzése a városi képviselőtestületnek a farsádiak husbehozatalára vonatkozólag. A közigazgatási bizottság ezzel szemben a város határozatát érdemileg jóváhagyta. Csakis a közegészségügyi követelményekre vonatkozólag kívánta világosabbá tenni azt. Gálffy István körjegyző feljelentését, melyben Bíró Ferenc máréfalvi közs. bíró felfüggesztését kéri, az ülés elutasította, mert a felfüggesztésre elég okot nem látott. Igen érdekes meglepetést okozott a hejjasfalva—székelyudvarhelyi vasut igazgatóságának átírata a harmadik vonatpár létesítése ügyében. A minisztérium azon állításával szemben, hogy a beállítást ellenezné, másolatilag közli a kereskedelmi minisztériumhoz e tárgyban intézett kérelmét, melyben épen a harmadik vonatpár beállítását sürgeti. E szerint tehát egyáltalán nincs ok a halogtatásra s reméljük, hogy most már a minisztérium jogos kérelmünket mielőbb teljesíteni fogja. Firtosvár-alján, Vágás községben postaügy-nökséget állítanak fel. Székelydályában nem akarják a postaigazgatóságnál a felállítást, e a minisztertől kérelmezik. Végül a kir. pénzügyigazgató Székelyudvarhely város polgármestere és főjegyzője ellen a hátralekös adók fel nem hajtásáért a felelősség kimondását kérte. Ezt azonban a bizottság nem rendelte el, noha maga az egyenes adó hátralek 84,818 K 39 f körül van. A kir. pénzügyigazgató felelősséget jelentett be. Több tárgy nem lévén, az ülés délután egy órakor befejezést nyert.

— **Teaestély.** A jótékony nőegylet szombaton megtartott teaestélye úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben fényesen sikerült. A tiszta

jövedelem előreláthatólag 1000 korona körül lesz s így sok szegény és ruhátlan gyermek fogja áldani a nőegyletet, mint emberbaráti intézményt.

— **Városi közgyűlés.** Székelyudvarhely város képviselőtestülete ma (csütörtökön) d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek 20 pontból álló tárgysorozata között nagyfontosságú ügyek szerepelnek. Ohajtandó tehát, hogy a képviselőtestület tagjai minél nagyobb számban vegyenek részt e közgyűlésen.

— **Szabad lyceum.** Az ipari munkások szabad lyceumán a múlt vasárnap délután a Hymnus éneklésével, mintegy 137 hallgató jelenlétében, tartalmas és figyelemmel hallgatott előadást „A sztrájk és ennek ellentéte a locant”-ról Frölich Ottó r. kath. főgimnáziumi tanár tartott, kifejtve, hogy egyedül a munka az, mely az embernek értéket ad, s ez az, a mi az államot is hatalmassá és erőssé teszi. A munkásköz megbecsülésére s a munkások iránti hasonló ragaszkodásra hívja fel az érdekelt hallgatóságot. Az előadás befejeztével Izsák István iparos ifju szavalt el igen ügyes hanghordozással Pelőfinek „A rab” c. költeményét, melynek végeztével Solymossy Endre biz. elnök lelkesült beszéd keretében mondott köszönetet előadónak, buzdította ugyanakkor a kisiparosokat a szövetkezés útján való közös műhelyek létesítésére, mely esetben, a gyáriparosok támogatásához hasonlóan szintén állami segítséget remélhetnek és nyernek is. Végeztül a hallgatóság a Szózatot énekelte el. Jövő vasárnap délután Spaller József szakiskolai tanár fog előadást tartani.

— **Az udvarhelyi esperesi kerület róm. kath. papsága** minap tartotta meg városukban őszi koronagyűlését Mikes János gróf főesperes elnöklésével. Az aranymisés pápáról történt kegyeletes megemlékezés után, szép egyetértéssel és hivatásuk komoly tudatával tárgyalták le a nyolc pontból álló tárgysorozatot. A püspök által elrendelt konferenciákat Székelyudvarhelyt s a kerület távolabb eső pontjain minden hó első csütörtökén délután tartják. Egyhangulag kimondották, hogy az egyházi főtanhatóság fegyelmi vétség terhe alatt tiltsa meg minden kath. tanítónak az iskolák államosítására való törekvést, akár passzív, akár aktív nyilvánuljon meg az bárhol.

— **Azoknak a tanítóknak,** akik a baromfitenyésztés terén érdemeket szereztek, Darányi földmívelésügyi miniszter — mint azt e hó 2-ikán tartott képviselőházi beszédében kijelentette — ingyen fogja járni a Baromfitenyésztők Lapját. Vármegyénkben több ilyen tanítót ismerünk s épen azért közöljük e kijelentést, hogy e tárgyban egyenesen a földmívelésügyi minisztériumhoz folyamodhassanak.

— **A szarvasmarha ára.** Az idén a takarmányinség nagy pusztítást vitt végbe a szarvasmarha árban. Nemrégiben a borsod-apátfalvi vásáron a legszebb tehen ára 60 frt volt, a gyengébbek 26 frton is cseréltek gazdát. Zalában egy uradalom szeptemberben még 320 frtot kaphatott volna a tarka tinó párjáért, most eladták 200 frtért. A ju-

hok eladhatatlanok. Csak a hadi lónak és a vörös-tarka növendékmarháknak van ára. Ezeket az olaszok szedik fáradhatatlanul, most már nemcsak a Dunántul, hanem a Krassó-S.-rényben és a Dunán inneni vásárokon is. Ennek az a magyarázata, mert a növendékmarháért csak 20 lira vámot kell fizetni az olasz határon, míg a kinőtt marháért 40 lirát.

— **A karácsoni és újévi rendkívüli csomagforgalom** ideje alatt a küldemények kesedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó szabályokat betartja. Különösen szem előtt tartandók a következők: 1. Pénzt, ékszert, más tárgyakat egybe csomagolni nem szabad. 2. Csomagolásra falada, vesszőből font kosár, viasszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyu tárgyaknál pedig erős csomagoló papir használandó. Vászonn vagy papírburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan át kell kötni, a zsineg keresztjezi pontján pedig pecsétviasszal kell lezárni. A pecsételéskor vésett pecsétnyomó használandó. 3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezetékes keresztnévnek vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.), továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának es lakhelyének pontos kitételére; a Budapestre és Bécsbe szóló küldemények címzeteiben ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. kiteendő. A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges. 4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím táblácskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell erősíteni. A papírlapokra irt címeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani. *Felelté kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címet összes adatait feltüntető papírlap legyen magában a csomagban is* elhelyezve arra az esetre, hogy ha a burkolaton levő címet leesne, elveszne vagy pedig olvashatlanná válna, a küldemény bizottsági felbontása után a jelzett papírlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagon levő címet felső részén is kiüntesse. 5. A csomagok tartalmát úgy a címeten, mint a szállítólevélben szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Bécsbe szóló élelmi szereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (husnemű szeszesitalok stb.) tartalmazó csomagok címzeteiben, nemkülönben az ilyen csomokhoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiírandó (pl. szalonka 2 kgr., egy pulyka 3 kgr. 2 liter bor stb.) A tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivétele szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja. Kolozsvár, 1903. november 27. *Dernyei s. k.*

— **Gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi miniszter Udvarhelyvármegye székelykeresztúri járására nézve Kecskés Izsák ravai birtokost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Képeslevelező-lapok helyi és művészi kivitelen legnagyobb választékban kaphatók** B e t e g h Pál könyv-, zenemű-, papír-, író és rajzszerkesztésben Székelyudvarhelyt.

— **Petőfi erektyék.** A Bajza-utca sarkán befejezéséhez közeledik a Petőfi ház átalakításának munkája

Az érdekes muzeumban Petőfi ereklyéin kívül Jókai Mórnak és a költő több kartársának emléktárgyait is kiállítják A muzeum ünnepes megnyitása 1909 március 15-én lesz, tehát a tárgysorsjáték húzásának megejtése után egy héttel A Petőfi Társaság ismételve kéri a közönséget, hogy a Petőfi ház létesítése és fenntartási költségeire rendezett 1 koronás sorsjegyeinek vételével és terjesztésével támogassa kulturális és hazafias törekvését. A gazdag nyereményekben bővelkedő sorsjáték sorsjegyei megrendelhetők a Petőfi Társaság irodájában: Budapest, IX. Boráros tér 2 szám alatt.

Kiadja: Betegh Pál villam-motoros könyv- és újságkiadó intézete.

Csenevész gyermekek

gyorsan egészségesekké válnak, ha a SCOTT-fele Emulsiót szedik. A javulás már az első adag használata után észlelhető.

A Scott-féle Emulsió

oly édes mint a tejszín és a beteg szívesen veszi be és megemészti

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle mód-szer védjegyét a halászt-kérjük figyelembe venni.

még akkor is, ha a tejet visszautasítja. — Köztudomásu, hogy az orvosok az egész világon legmelegebben ajánlják a

Scott-féle Emulsiót.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f.

Kapható minden gyógyszertárban.

Téli menetrend.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. — Predeal — Bukarest — Palanca	Gyv.	Szv.
I-III.	I-II.	állomások	I-III.	I-III.
820	915	i Budapest k. p. u.	750	720
1121	1112	é Szolnok	539	344
144	1247	é Püspökladány	408	117
—	218	é Debreczen	220	1040
348	211	é Nagyvárad	289	1109
827	553	é Kolozsvár	1110	559
733	987	é Dés	—	340
1016	726	é Aranyosgýeres	980	348
1048	755	é Torda	852	313
1044	750	é Székelykocsárd	900	370
453	1025	é Marosvásárhely	615	1225
1143	881	é Tóvis	812	157
—	980	é Gyulafehérvár	700	1244
—	403	é Arad	1221	632
800	1220	i Budapest k. p. u. Aradonáté	1225	605
404	1000	i Arad	438	823
1056	746	i Gyulafehérvár	910	225
1206	838	i Tóvis	812	157
1289	905	é Küküllőszög	785	1253
302	911	i Küküllőszög — Parajd	648	1228
902	228	é Parajd Szováta és Korond fűrdők	105	745
127	944	é Kiskapus	656	1146
358	1257	é Nagyszeben	445	731
300	1055	é Segesvár	549	954
320	1110	i Segesvár-Sz.-udvarhely	600	917
326	1114	é Héjjasfalva	526	930
402	1150	i Héjjasfalva-Sz.-udvarhely	531	849
441	1229	é Székelykeresztúr	430	815
606	155	é Székelyudvarhely	305	700
—	—	Homoród-, Szeke-, Gergely- és Solymossy-féle Sós-fűrdők	—	—
632	185	é Földvár Előpatak-fűrdő	313	637
712	209	é Brassó	245	546
200	219	i Brassó	112	—
111	331	é Predeal	800	—
805	920	é Bukarest	—	—
841	305	i Brassó Kézdivásárhely-Bereczk	159	633
1008	430	é Sepsiszentgyörgy	1241	505
1249	705	é Kézdivásárhely	1033	—
134	753	é Kézdiszentkereszt, Vénus-ásványvíz-forrás, kőbányák, lenmagolaj készítés	952	154
—	856	é Bereczk	905	1257
225	500	i Sepsiszentgyörgy-Gyimes-Palanca	1205	425
1035	610	é Málnás-fűrdő	1113	346
1114	658	é Tusnád-fűrdő	1033	321
1143	831	é Csikszereda	903	223
1242	900	é Mádéfalva	824	151
115	900	i Gyimes	520	—
336	346	é Palanca	—	1002
346	946	i Mádéfalva	755	150
200	1230	é Gyergyószentmiklós	500	1020

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállíttatnak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Szám: 551—908 ki.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely városnál 1908. évi december hó 31-ikével **3 nap-számoknak a helye** megüresedik s felhívom azokat, akik e helyet el akarják nyerni azok szóval **Lakatos Tivadar** tanácsosnál jelentkezzenek 1908. december hó 15 éig. A napszámok fizetése havonként 40 korona. Székelyudvarhelyen, 1908. december 4.

Gotthárd János, polgármester.

FOGORVOS PERL JÓZSEF

American Dentist

megérkezett Székelyudvarhelyre, hogy a megkezdett fogorvosi munkákat befejezze.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva, minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. — Előfizetési ár negyedévre 1—1 kiadásra 3 K. — Megrendeléseket elfogad a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala Székelyudvarhelyt és mutatványszámot küld a Yes-Oui-Si kiadóhivatala Budapest, VI. Andrásy-ut 97-ik szám.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Melegfürdő.

A Gergely féle sósfürdőn november hó 23 tól kezdve minden héten háromszor: szombat, vasárnap és hétfőn meleg fürdőt lehet kapni. Egy kád fürdő ára 1 korona. A n. e. közönség b. támogatását kéri teljes tisztelettel: **Mátéfy Lidia**, fürdőbérlet.

Szám: 5547—908. kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város utcai, közterei, járdái takarítására, az utcai és házi szemét fuvarozására árlejtést hirdetek, mely árlejtés folyó évi december hó 15-én délelőtt 9 órakor a városi tanácsban tartatik meg.

Székelyudvarhelyen, 1908. évi december 5-én.

Gotthárd János, polgármester.

Pályázati hirdetmény.

Muzsnai fogyasztási és értékesítő szövetkezet

üzletvezetői állásra

pályázatot hirdet. Fizetés bolt- és korcsma vezetéséért circa 900 K, azaz kilencszáz korona megállapodás szerint. 2000 (kétezer) korona biztosíték szükséges.

Pályázati határidő 1908. dec. 15.

Székelymuzsna, 1908. dec. 4.

Igazgatósa.g

Olesó áron eladó több mennyiségű alma és széna. — Értekezhetni: Kossuth-utca 95. sz. a.

FESTŐMŰVÉSZET REMEKEI.

RÉGI MESTEREK: Murillo, Rembrandt, Hobbema, Liotard, Goya, Rexi, Tizian, Turner, Rogier, Id. Hals, Id. Holbein, Reynolds, Raffael, Botticelli, Luini, Fra Angelico, Ferrari, Dürer, Caravaggio, Rubens, Velazquez és mások leghíresebb alkotásainak gyűjteménye az eredeti festményeket hiven előtároló színes másolatokban egyenként is kapható 23/33 cm. nsban:

BETEGH PÁL

KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN SZ.-UDVARHELY

Kossuth-utca 31. sz. a.

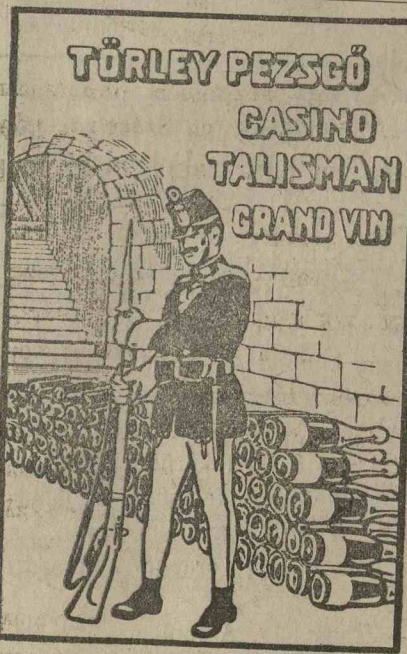
7203—1908. kig. sz.

Hirdetmény.

Közhírre teszem, hogy Székelyudvarhely város 1909. évi közmunka összeírásai lajstroma 15 napi közzemlére van kitéve és az a hivatalos órák alatt a városi tanácsban megtekinthető.

Székelyudvarhelyen, 1908. évi december hó 2-án.

Gotthárd, polgármester.

Keresek azonnal egy nő-gazdatisztet, kirtokomat megegyezés szerint átvénné és sajátkezűleg vezetné és munkálná.

Nagy I. András, Oroszhegy.

Sz.: 11783—908. tkvi.

Hirdetmény.

Patalkfalva község tagosítása folytán a község tel-kek könyvei átalakítottak s ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. t. c. az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t.-c-ek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c.-ben szabályozott eljárás, a tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantositattott.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17. § ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. 38. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t.-c. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint a 1889. XXXVIII. t.-c. 7 § a és az 1891. XVI. t.-c. 15. § a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi XXIX. t.-c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1909. évi június hó 1. napjáig bezárólag a tkvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, a kik az 1886. évi XXIX t.-c. 16. és 18 §-nak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi június hó 1-éig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, — mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fognak.

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által nem különben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, ideértve azokat is akik a tulajdonjogarányának az 1889. évi 38. t. c. 16. § a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. évi június hó 1. napjáig bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakítaskor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeiket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvényrendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely 1908. november 22-én

GYARMATHY, kir. törvényszéki bíró.

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomató intézetében Székelyudvarhelyt. 1908.